

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА ТА ВРЯДУВАННЯ**

Спеціальність: **D4 «Публічне управління та адміністрування»**

Освітньо-професійна програма: **Управління у сфері охорони здоров'я**

Код освітнього компонента в освітньо-професійній програмі: **ОК 02**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Форма здобуття освіти: **заочна**

Рік навчання: **1**

Семестр(и): **I (осінній)**

Тип освітнього компонента: **обов'язковий**

Навчальний рік: **2025–2026**

Обсяг: **6 кредити ECTS (180 год.)**

Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**

Підсумковий контроль: **іспит**

Пререквізити **освітні компоненти правового та соціально-економічного профілю**

Кафедра/підрозділ: **кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я,**
пр. Науки, 4, корпус А, 3 поверх

Керівник освітнього компонента: **проф. Мельниченко Олександр Анатолійович**
email: oa.melnichenko@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5123>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Розбудова держави, розвиток галузей і сфер національної економіки, підвищення добробуту населення країни є фундаментальними цілями діяльності органів публічного управління. Запорукою досягнення цих цілей є належне розроблення та реалізація публічної політики.

МЕТА КУРСУ: оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками методології наукових досліджень.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

РН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ і технологій прийняття управлінських рішень.

РН 02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН 06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських і загально-організаційних структур.

РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (8 год.):**

- 1 Вироблення публічної політики.
- 2 Аналіз публічної політики.
- 3 Сфери та напрями публічної політики.
- 4 Публічне адміністрування.

Перелік тем практичних занять (18 год.):

Тема 1 Вироблення публічної політики. Врядування. Публічна політика й демократичне врядування. Зміст, цілі, завдання та обмеження публічної політики. Прозорість і відкритість процесу публічної політики. Рішення щодо публічної політики. Підстави для державного втручання. Доказова публічна політика. Цикл вироблення публічної політики – етапи формування та реалізації. Ресурси, механізми й інструменти публічної політики. Публічна політика як процес: затрати, результати, впливи й наслідки. Результативність, ефективність і економічність публічної політики. Бюджетування й ресурсне забезпечення публічної політики. Повноваження органів влади у формуванні й реалізації публічної політики та участь громадськості. Взаємодія влади, бізнесу і громадянського суспільства у формуванні й реалізації публічної політики.

Тема 2 Аналіз публічної політики. Види аналізу публічної політики. Ідентифікація проблеми/питання для аналізу публічної політики. Процедури аналізу публічної політики та їх унормування в Україні та світі. Аналіз середовища публічної політики та стейкхолдерів. Показники успішності реалізації публічної політики. Формулювання та порівняльний аналіз альтернативних варіантів публічної політики. Аналітичні процедури на етапах моніторингу та оцінювання публічної політики. Підготовка аналітичних документів і презентація результатів аналізу публічної політики.

Тема 3 Сфери та напрями публічної політики. Типологія публічної політики: види, сфери, напрями. Багаторівневність публічної політики: наднаціональний, національний, регіональний і місцевий рівень, їх взаємодія. Належне врядування: сервісна держава та місцеве самоврядування. Парламентаризм як підґрунтя політики народовладдя. Сфери й засади внутрішньої і зовнішньої публічної політики та їх характеристика. Особливості публічної політики щодо стійкості критичної інфраструктури, а також забезпечення надання суспільно важливих послуг. Практичні аспекти аналізу передумов, форм прояву та наслідків реалізації публічної політики щодо збереження державності України й відбудови/розбудови національної економіки (зокрема, забезпечення стійкості критичної інфраструктури та підтримання прийнятних параметрів добробуту населення).

Тема 4 Публічне адміністрування. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування. Розподіл адміністративних процесів на функції управління. Сучасні тенденції трансформації системи публічного адміністрування. Механізми взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Децентралізація та реформування територіальної організації влади в Україні. Напрями інноватизації публічного управління та адміністрування.

Тема 5 Лідерство у публічному управлінні. Лідерство й цінності у формуванні та реалізації публічної політики. Стимулювання лідерів громадської думки. Мотивація населення до участі у державних справах. Формування соціально відповідальної поведінки населення.

Перелік тем самостійної роботи здобувачів вищої освіти (154 год.)

1. Аналіз середовища публічної політики та стейкхолдерів.
2. Аналітичні процедури на етапах моніторингу та оцінювання публічної політики.
3. Багаторівневність публічної політики: наднаціональний, національний, регіональний і місцевий рівень, їх взаємодія.
4. Бюджетування й ресурсне забезпечення публічної політики.
5. Взаємодія влади, бізнесу та громадянського суспільства у формуванні й реалізації публічної політики.
6. Види аналізу публічної політики. Економічний, політичний і соціальний аналіз.
7. Публічна політика й демократичне врядування.
8. Децентралізація та реформування територіальної організації влади в Україні.
9. Доказова публічної політика.
10. Зміст публічної політики.
11. Ідентифікація проблеми/питання для аналізу публічної політики.
12. Лідерство й цінності у формуванні та реалізації публічної політики.

13. Механізми взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
14. Належне врядування: сервісна держава та місцеве самоврядування.
15. Напрями інноватизації публічного управління та адміністрування.
16. Обмеження публічної політики.
17. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування.
18. Особливості публічної політики щодо стійкості критичної інфраструктури, а також забезпечення надання суспільно важливих послуг.
19. Парламентаризм як підґрунтя політики народовладдя.
20. Підготовка аналітичних документів і презентація результатів аналізу публічної політики.
21. Підстави для державного втручання.
22. Повноваження органів влади у формуванні й реалізації публічної політики та участь громадськості.
23. Показники успішності реалізації публічної політики.
24. Практичні аспекти аналізу передумов, форм прояву та наслідків реалізації публічної політики щодо збереження державності України й відбудови/розбудови національної економіки (зокрема, забезпечення стійкості критичної інфраструктури та підтримання прийнятних параметрів добробуту населення).
25. Прозорість і відкритість (публічність) процесу публічної політики.
26. Процедури аналізу публічної політики.
27. Публічна політика як процес: затрати, результати, впливи та наслідки.
28. Результативність, ефективність і економічність публічної політики.
29. Ресурси, механізми й інструменти публічної політики.
30. Рішення щодо публічної політики.
31. Розподіл адміністративних процесів на функції публічного управління.
32. Стимулювання лідерів громадської думки, мотивація населення до участі у державних справах, формування відповідальної поведінки населення.
33. Сучасні тенденції трансформації системи публічного адміністрування.
34. Сфери й засади внутрішньої та зовнішньої публічної політики і їх характеристика.
35. Типологія публічної політики: види, сфери, напрями.
36. Унормування процедур аналізу публічної політики в Україні та світі.
37. Формулювання та порівняльний аналіз альтернативних варіантів публічної політики.
38. Цикл вироблення публічної політики – етапи формування та реалізації.
39. Цілі та завдання публічної політики.

СРС спрямована на поглиблення й закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, виконання вправ і практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка порушення граничних термінів виконання індивідуального завдання, яке слід перевірити упродовж 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал (АСУ). Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70–120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Оцінка з освітнього компонента виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття та залік. Оцінка за залік становить від 120 до 200 балів.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи у межах вивчення освітнього компонента: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1–2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи у межах вивчення освітнього компонента:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона;
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото;
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle.

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Вступ до публічної політики: навчальний посібник / П.Г. Радько, С.М. Приходько, Т.А. Непокупна та ін. 3-тє вид., перероб. і доп. Полтава: Вид-во ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2022. 188 с.
2. Гордієнко Л.Ю., Лукашев С.В. Публічне врядування: навчальний посібник. Харків: Вид-во ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 388 с.
3. Липовська Н.А., Письменний І.В. Публічна політика: навчальний посібник. Дніпро: Вид-во ДРІДУ НАДУ, 2018. 104 с.
4. Мамонтова Е.В., Краснопольська Т.М. Публічна політика: навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2020. 84 с.
5. Мельниченко О.А., Ваніна Я.А., Кравченко Ж.Д., Савченко І.Г. Державна промислова політика: елементи та взаємозв'язок з іншими політиками держави. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 4. С. 1229–1239. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-1229-2319](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-1229-2319)
6. Мельниченко О.А., Єрмоєнко Г.В., Макарова В.І., Старусева В.В. Державна екологічна політика: елементи та взаємозв'язок з іншими політиками держави. *Національні інтереси України*. 2025. № 3. С. 1016–1027. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3\(8\)-1016-1027](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3(8)-1016-1027)

7. Мельниченко О.А., Косенко А.В., Кравченко Ж.Д., Савченко І.Г. Значення державної промислової політики для розбудови територій та розвитку суміжних галузей/сфер національної економіки. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 6. С. 538–549. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6\(6\)-538-549](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6(6)-538-549)
8. Мельниченко О.А., Набока Л.В., Ваніна Я.А. Взаємозв'язок антикорупційної політики держави та державної політики щодо протидії рейдерству. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 4. С. 657–666. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4\(14\)-657-666](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4(14)-657-666)
9. Мельниченко О.А., Семєнєнко С.В. Складові якості первинної медичної допомоги населенню як об'єкти публічного управління. *Вісник післядипломної освіти. (Серія: Соціальні та поведінкові науки. Управління та адміністрування)*. 2024. Вип. 28. С. 235–245. [https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-28\(57\)-235-245](https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-28(57)-235-245)
10. Мельниченко О.А., Стовбан М.П., Кравченко Ж.Д., Чернецький В.В. Протидія рейдерству як складова державної політики щодо забезпечення національної безпеки. *Національні інтереси України*. 2025. № 4. С. 885–896. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-4\(9\)-885-896](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-4(9)-885-896)
11. Мельниченко О.А., Стовбан М.П., Набока Л.В., Кравченко Ж.Д. Державна політика щодо протидії рейдерству: елементи та взаємозв'язок з іншими політиками держави. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 4. С. 738–747. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-4\(12\)-738-747](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-4(12)-738-747)
12. Неділько А.І., Задорожний В.П., Бойко В.В. Публічна політика: навчальний посібник. Полтава: Вид-во ПолтНТУ, 2018. 225 с.
13. Основи публічного управління та антикорупційна діяльність: навчальний посібник / за заг. ред. Є.Г. Карташова, А.П. Миколайця. Київ: Освіта, 2020. 303 с.
14. Петренко І.І. Аналіз публічної політики: навчальний посібник. Київ: Норма права, 2023. 332 с.
15. Покатаєв П.С., Латинін М.А., Степаненко С.В., Пасемко Г.П., Таран О.М. Основи публічного управління та адміністрування: навчальний посібник. Харків: Оберіг, 2024. 240 с.
16. Публічна політика: навчальний посібник / за заг. ред. С.О. Телешуна. Київ: Вид-во НАДУ, 2016. 340 с.
17. Розроблення публічної політики: практичний посібник / Уклад. А.О. Чемерис. Київ: Софія, 2011. 128 с.
18. Hildreth B.W., Miller G., Lindquist E.L. Handbook of Public Administration. 4th Edition. 2021. 348 p.
19. Holzer M., Schweser R.W. Public Administration: An Introduction. 3rd Edition. 2019. 452 p.
20. Khan A. Cost and Optimization in Government: An Introduction to Cost Accounting, Operations Management, and Quality Control. 3rd Edition. 2022. 466 p.
21. Koliba Ch.J., Meek Ja.W., Zia A., Mills R.W. Governance Networks in Public Administration and Public Policy. 2nd Edition. 2018. 514 p.
22. Mitchell F.H., Mitchell Ch.C. Adaptive Administration: Practice Strategies for Dealing with Constant Change in Public Administration and Policy. 2016. 256 p.
23. Rosenbloom D.H., Kravchuk R.S., Clerkin R.M. Public Administration: Understanding Management, Politics, and Law in the Public Sector. 9th Edition. 2022. 660 p.
24. Shafritz Ja.M., Russell E.W., Borick Ch.P., Hyde A.C. Introducing Public Administration. 10th Edition. 2022. 268 p.
25. Storey J., Holti R. Innovating Healthcare. The Role of Political, Managerial and Clinical Leadership. Routledge, 2021. 212 p.

Завідувач кафедри громадського здоров'я
та управління охороною здоров'я

Катерина ПОМОГАЙБО